

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni, stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 48a ust. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni określa:

- 1) minimalny standard podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalniach,
- 2) minimalny standard obiektów, w których mieszczą się noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalnie.

Rozwiązania zaproponowane w projektowanym rozporządzeniu w zakresie standardów podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalniach oraz standardy obiektów, w których mieszczą się te placówki, wychodzą naprzeciw postulatом podmiotów prowadzących tego rodzaju placówki i organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób w kryzysie bezdomności.

Projekt rozporządzenia również przewiduje doprecyzowanie pomieszczeń higienicznosanitarnych. Ustalanie minimalnych norm wyposażenia sanitarnego jest niezbędne dla zapewnienia higieny, bezpieczeństwa zdrowotnego i godnych warunków bytowych w placówkach. Obecność wystarczającej liczby urządzeń sanitarnych ogranicza ryzyko rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych (np. grypy, wszawicy, chorób skóry) oraz zmniejsza napięcia i konflikty wynikające z kolejek do toalet czy pryszniców. Takie standardy są zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1225 z późn. zm.), i stanowią wyraz dbałości o prawa i godność osób w kryzysie bezdomności.

Projektowane przepisy stanowią krótkotrwale odstępstwa od norm sanitarnych (maksymalnie 10%, do 30 dni). Elastyczność w egzekwowaniu przepisów jest konieczna w sytuacjach awaryjnych, takich jak remonty, awarie techniczne czy kryzysy pogodowe.

Ograniczenie czasowe i procentowe pozwala utrzymać wysokie standardy, jednocześnie umożliwiając placówkom reagowanie na nagłe zdarzenia bez ryzyka kar czy konieczności zamknięcia. Takie podejście zapewnia ciągłość wsparcia, minimalizuje stres użytkowników i umożliwia skuteczne zarządzanie infrastrukturą.

W projektowanych zmianach proponuje się dopuszczenie do 5% odstępstwa od minimalnej powierzchni na osobę w pomieszczeniach noclegowych (w tym ogrzewalni). W sytuacjach dużego napływu osób (np. zimą lub podczas ewakuacji) niewielkie odstępstwo od powierzchni normatywnej pozwala zapewnić tymczasowe schronienie większej liczbie osób bez konieczności odmawiania wsparcia. Tolerancja ta jest ograniczona i kontrolowana, co pozwala zachować względny komfort i bezpieczeństwo, a jednocześnie reagować na realne potrzeby społeczne. Warto zauważyć, że standardy domów pomocy społecznej, określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. 2025 poz. 51), stanowią (§ 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia), że: „pokój uznaje się za spełniający wymagane normy (...) jeżeli odstępstwo od tych norm poniżej wymaganej wartości nie jest większe niż 5%”. Proponowane jest dodanie analogicznego zapisu do standardów określających minimalną powierzchnię pomieszczeń mieszkalnych przypadającą na osobę w placówkach dla osób w kryzysie bezdomności.

Ponadto, w odniesieniu do załącznika nr 4 określającego minimalny standard podstawowych usług świadczonych w ogrzewalniach oraz minimalny standard obiektów, w których mieszczą się ogrzewalnie, projekt rozporządzenia przewiduje zmiany związane z okresem świadczenia usług. Proponuje się wprowadzenie zapisów, stanowiących że w okresie zimy, a szczególnie podczas niskich temperatur zewnętrznych, tj. gdy najniższa temperatura zmierzona w przedziale godzin 8–19 jest niższa niż 0°C, lub sytuacji kryzysowych, ogrzewalnia powinna być czynna przez 24h na dobę. Czasowe wydłużenie godzin działania ogrzewalni w okresach mrozu jest bezpośrednio związane z ochroną życia i zdrowia osób bezdomnych. Ekspozycja na niskie temperatury grozi wychłodzeniem, hipotermią, a nawet zgonem. Ogrzewalnie pełnią wtedy rolę interwencyjną i ratunkową. System elastycznego zarządzania godzinami otwarcia umożliwia dostosowanie się do prognoz pogodowych i pozwala uniknąć dramatycznych sytuacji. Działanie całodobowe może być też konieczne podczas sytuacji kryzysowych (np. pandemii, katastrof pogodowych).

Dodatkowo, projektowane rozporządzenie doprecyzowuje minimalną pojemność szafek zapewniającą odpowiednią indywidualną przestrzeń – min. 0,3 metra kwadratowego na osobę. Wymóg minimalnej powierzchni na osobę gwarantuje, że przestrzeń będzie funkcjonalna.

Z uwagi na charakter proponowanych zmian projektowana regulacja nie zawiera przepisów przejściowych.

Przewiduje się, że projekt rozporządzenia wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie wymaga notyfikacji na podstawie art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt rozporządzenia nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z dniem skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.